

การศึกษายุทธศาสตร์การวิจัยสุขภาพ
และกระบวนการ
ในการจัดทำนโยบายการวิจัยสุขภาพ
(Policy process)
ของประเทศไทย

โดย

นพ.ลือชา วนรัตน์

สำนักวิชาการสาธารณสุข

ระบบสุขภาพที่ดีต้องเป็นระบบ
(Knowledge-based Health System)

สร้างและใช้ความรู้ในทุกขั้นตอน
โดยมีการปรับเปลี่ยนกลไกการวิจัย
สอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศ

กลไกการวิจัยที่ดีเป็นการลงทุนสำคัญที่ทำให้
ระบบสุขภาพเข้มแข็งและตอบสนองต่อปัญหา

วัตถุประสงค์

- เพื่อวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การวิจัยสุขภาพและกระบวนการในการจัดทำนโยบายการวิจัยสุขภาพ **(Policy Process)** ของประเทศไทย
- เพื่อสังเคราะห์ข้อเสนอในการดำเนินการกระบวนการวิจัยสุขภาพของประเทศ

ขอบเขตการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิด กระบวนการและวิธีการกำหนดนโยบายการวิจัยของประเทศระดับนานาชาติ
2. เพื่อศึกษาสถานการณ์การวิจัยของประเทศ อันนำไปสู่การพัฒนากระบวนการวิจัยและระบบวิจัยสุขภาพของประเทศ
3. เพื่อศึกษากระบวนการกำหนดนโยบายวิจัยของประเทศ **(Policy Process)** ในอดีตที่ดำเนินการโดย **SKP** ของกระทรวง สธ.และเครือข่าย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1. ศึกษาข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. การสัมภาษณ์ บุคคลที่มีประสบการณ์ด้านการวิจัย
สุขภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

**แนวคิด กระบวนการ และวิธีการ
กำหนดนโยบายการวิจัยสุขภาพ
ของประเทศ ในระดับนานาชาติ**

กรณีศึกษาประเทศสหรัฐอเมริกา

- นโยบายวิจัยระดับชาติ (รัฐบาลกลาง) โดย **National Research Council** มีบทบาทในการสร้าง **Consensus Building** เพื่อกำหนดเป้าหมายร่วมกันของฝ่ายต่าง ๆ
- เน้นการวิจัยที่เป็นชุดโครงการที่มีเป้าหมายชัดเจน
การเชื่อมโยงระหว่างภาครัฐ สถาบันอุดมศึกษาและภาคเอกชน ทำให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทมากในการลงทุนและพัฒนาด้านการวิจัย

ระบบการวิจัยของ USA

- มีจุดแข็งคือมีกฎหมายรองรับและกำหนดกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน
- บุคลากรมีความรู้และความสามารถ ทุ่มเท
- กระบวนการจัดสรรงบประมาณมีความยืดหยุ่น
กระจายอำนาจค่อนข้างมาก

กรณีศึกษาประเทศสหราชอาณาจักร

- สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและสถาบันการศึกษา ภาคอุตสาหกรรม
- การจัดลำดับความสำคัญ สาระสำคัญ
 - 1) ความจำเป็นของการจัดลำดับความสำคัญ
 - 2) ความจำเป็นในการสร้างความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม
 - 3) ความจำเป็นในการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน
 - 4) การปรับปรุงองค์ความรู้

กรณีศึกษาสหภาพยุโรป

- เป้าหมายการพัฒนาสู่ **The most dynamic and competitive knowledge – based economy in the world**
- เป้าหมายนโยบายวิจัย คือ สร้างความเชื่อมโยงที่เข้มแข็งระหว่างกิจกรรมและองค์กรต่าง ๆ
- กำหนดนโยบายการวิจัยที่มีลักษณะของความร่วมมือจากหลายประเทศ มีการกำหนดจะใช้การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเป็นตัวขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมาย

กรณีศึกษาประเทศเยอรมัน

- มีลักษณะกระจายอำนาจ มีความยืดหยุ่นและความเป็นพลวัตสูง
- สถาบันวิจัยที่สำคัญ คือ **Max Planck** ซึ่งได้รับยกย่องว่าเป็น **Centre of Excellence** เป็นองค์กรอิสระ ภายใต้การดูแลของสมาคม **Max Planck Society**
- ความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนของเยอรมัน พบว่า มีการกำหนดประเด็นที่ชัดเจน เกิดการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี

กรณีศึกษาประเทศสิงคโปร์

- เน้นระบบนวัตกรรมแห่งชาติ (**National Innovation System : NIS**)
- การจัดลำดับความสำคัญ มีกลไกการตลาดเป็นตัวขับเคลื่อน
- จัดตั้ง **Biomedical Research Council, BMRC** เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมชีวการแพทย์ เน้นการให้ความสำคัญ **Chief Executive Office, CEO** ให้อิสระการทำงานเต็มที่ในระดับองค์กร

การจัดระบบวิจัยของสิงคโปร์

- ให้ความสำคัญการคัดเลือกสาขาและตั้งเป็นสภาวิจัย
- การกำหนดเป็นแผนกลยุทธ์และนโยบายแห่งชาติ มีเอกภาพในการดำเนินงาน

กำหนดทิศทาง เป้าหมายการวิจัยและพัฒนา

เศรษฐกิจฐานความรู้ และศักยภาพในการแข่งขัน

การวิเคราะห์สถานการณ์ภาพของงานวิจัยในประเทศที่พัฒนาแล้ว จากกรณีศึกษา

- การมีระบบการสนับสนุนที่จริงจังและมีความต่อเนื่อง
- มีความหลากหลาย ยืดหยุ่นและคล่องตัวสูง
- ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน

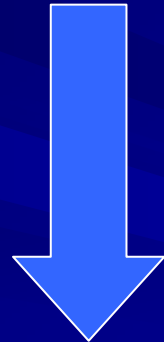
อุตสาหกรรม

**วิวัฒนาการการวิจัย
ของประเทศไทย**

สภาวิจัยแห่งชาติ

ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย

**มุ่งเน้นการพัฒนา นักวิจัย
เพิ่มขีดความสามารถของนักวิจัย**

การก่อตั้งองค์กรมหาชนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่สำคัญ

- สำนักงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)
(2534)
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) **(2535)**
- สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) **(2535)**

การกำหนดนโยบายและแนวทางการวิจัย

- **นโยบายและแนวทางการวิจัยแห่งชาติ ฉบับที่ 1
(2520-2524)**
- **นโยบายและแนวทางการวิจัยแห่งชาติ ฉบับที่ 2
(2525-2529)**
- **นโยบายและแนวทางการวิจัยแห่งชาติ ฉบับที่ 3
(2530-2534)**
- **นโยบายและแนวทางการวิจัยแห่งชาติ ฉบับที่ 4
(2535-2539)**

การกำหนดนโยบายและแนวทางการวิจัย

- **นโยบายและแนวทางการวิจัยแห่งชาติ ฉบับที่ 5
(2540-2544)**
- **นโยบายและแนวทางการวิจัยแห่งชาติ ฉบับที่ 6
(2545-2549)**

**นโยบายและแนวทางการวิจัยแห่งชาติ ฉบับที่ 6
(2545-2549)**

มติ ครม. เมื่อ 17 ธค. 2545

- National Knowledge Policy (NKP)**
- Sectoral Knowledge Policy (SKP)**
- หน่วยจัดการทุนวิจัยและหน่วยปฏิบัติการงานวิจัย**

ยุทธศาสตร์และแผนงานวิจัยแบบบูรณาการ
ระยะปานกลาง(พ.ศ.2548-2550)

มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมทุกฝ่าย

SKP

SKP

แผนงานวิจัยบูรณาการสาขาสุขภาพ ปี 2548

วช.

กระบวนการเสนอของงบประมาณวิจัยบูรณาการ

ประจำปีงบประมาณ 2548

การปรับปรุงโครงสร้างระบบการวิจัยของ ประเทศ

มติ...9 มีค. 47...

- เห็นชอบในหลักของเรื่อง การปรับปรุงโครงสร้างเพื่อให้งานด้านการวิจัยมีความเป็นเอกภาพและเป็นระบบ
- การกำหนดยุทธศาสตร์และทิศทาง สอดคล้องความจำเป็นและความต้องการของประเทศ
- การสนับสนุนส่งเสริมการวิจัยควรให้ความสำคัญทั้งในด้านการวิจัยประยุกต์ ที่สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในเชิงธุรกิจได้ และการวิจัยพื้นฐานก่อให้เกิดองค์ความรู้ด้านต่างๆของสังคมด้วย
- ควรให้ความสนใจด้านการส่งเสริมให้เกิดความต้องการในงานวิจัย และนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ทั้งในภาคธุรกิจและเอกชน

- การยกเลิกคณะทำงานด้านนโยบายการวิจัยและนวัตกรรมระดับชาติ ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ 17 ธค. 45 เนื่องจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ออกมามีคณะกรรมการยุทธศาสตร์การวิจัยแห่งชาติครอบคลุมงานของ คณะทำงานดังกล่าวแล้ว
- กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์การวิจัยแห่งชาติ (ชั่วคราว) เพื่อทำหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการยุทธศาสตร์การวิจัย แห่งชาติ จนกว่าจะมีการจัดตั้งองค์การมหาชน ตามข้อเสนอเรียบร้อยแล้ว โดยให้เป็นองค์การขนาดเล็ก

วิเคราะห์สถานการณ์

- งบประมาณค่อนข้างจำกัด
- การสนับสนุนการลงทุนด้านการวิจัยจากภาคธุรกิจเอกชนและภาคอุตสาหกรรมค่อนข้างน้อย
- การขาดแคลนผู้จัดการงานวิจัย

ปัญหาและอุปสรรค

- ขาดการสร้างกลไกให้เกิดความเชื่อมโยง
องค์กรต่าง ๆ ความหลากหลายขององค์กร
วิจัยและบริหารจัดการงานวิจัยยังค่อนข้าง
จำกัด
- งบประมาณการพัฒนางานวิจัยของประเทศ
จำกัด

ข้อเสนอโดยสรุป

- **NKP** มีองค์ประกอบที่กว้างและมีกลไกการพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์ที่เปิดกว้าง
- สนับสนุนให้มีหน่วยงาน องค์กรและสถาบันการวิจัยให้หลากหลาย
- รัฐต้องกำหนดวงเงินงบประมาณสนับสนุนการวิจัยที่ชัดเจน
- การให้ความสำคัญการสร้างนักวิจัยและนักบริหารงานวิจัย

จบการนำเสนอ

THANK YOU!